Suomen Biokaasuyhdistys
Finnish Biogas Association
Finlands Biogasförening

Lausunto talousvaliokunnalle hallituksen esitykseen HE 50/2017 vp maakaasumarkkinoita koskevista laeista

Viite: Lausuntopyyntö Suomen Biokaasuyhdistys ry:lle 22.5.2017

Suomen Biokaasuyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen maakaasumarkkinoita koskevien lakien uudistamisesta.

Hallituksen esityksessä maakaasumarkkinalaiksi ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset, joiden mukaan Suomi lakkaisi soveltamasta markkinoiden avaamiseen liittyviä EU:n maakaasun sisämarkkinalainsäädännön poikkeuksia ja Suomen kaasumarkkinat avattaisiin kilpailulle EU:n maakaasun sisämarkkinoita koskevien säännösten mukaisesti vuoden 2020 alusta eli siinä vaiheessa, kun putkiyhteys Suomesta Viron kaasuverkkoon arvioidaan otettavan käyttöön. Lisäksi valtionyhtiö Gasumin omistama maakaasun siirtoverkko eriytettäisiin maakaasun tuotannosta ja myynnistä maakaasumarkkinadirektiivin tosiasiallisen eriyttämisen mallin mukaisesti. Esityksessä todetaan, että EU-lainsäädännön mukaan Suomen ei kuitenkaan tarvitse luopua direktiivin mahdollistamasta poikkeuksesta, avata suomalaista kaasumarkkinaa kokonaan kilpailulle tai eriyttää Gasumia ennen kuin Suomen ja Viron yhdistävä Balticconnector-yhdysputki sekä Liettuan ja Puolan välinen GIPL-yhdysputki ovat toteutuneet.

Lakiesityksessä ehdotetaan myös maakaasumarkkinalakiin lisättäväksi säännökset maakaasumarkkinoiden uudeksi markkinamalliksi ja että maakaasumarkkinoiden avaamista koskevat säännökset perustuisivat yhteenliitettyjen kansallisten markkinoiden malliin.

Suomen Biokaasuyhdistys ry haluaa lausua seuraavaa:

Hallituksen esitys ei sisällä lainkaan arvioita markkinoiden ennenaikaisen avaamisen ja Gasumin eriyttämisen vaikutuksista sekä Sipilän hallitusohjelmassa että kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa keskeisessä asemassa olevan kotimaisen biokaasun tuotantoon tai käyttöön. Esityksessä ei myöskään käsitellä miten eri EU-maiden keskenään erilaiset tuet uusiutuvalle energialle vääristävät kilpailua eri maiden biokaasuntuotannon kesken. Lisäksi esityksessä ei ole arvioitu mitenkään markkinan ennenaikaisen avaamisen vaikutuksia biokaasun liikennekäytön kehittymiseen.

Esitys sisältää myös selkeitä asiavirheitä. Siinä esimerkiksi todetaan, että jo nykyisessä lainsäädännössä on määritelty täysi siirtovelvollisuus, joka koskee uusiutuvista energialähteistä olevaa kaasua, mutta käytännössä ei ole sellaisia markkinarakenteita, jotka mahdollistaisivat biokaasun toimituksen verkosta toiseen verkkoon. Toisin kuin esityksessä väitetään, käytännössä on jo toteutettu sellaiset markkinarakenteet, jotka mahdollistavat biokaasun toimituksen verkosta toiseen verkkoon (Haminan Energian biokaasulaitoksesta Kotkassa sijaitsevaan jakeluverkkoon).

Suomen Biokaasuyhdistys
Finnish Biogas Association
Finlands Biogasförening

Asiantuntija-arvioiden mukaan (Pöyry Consulting, Balticconnector: Impact on Finnish Gas Customers, elokuu 2016; Gasum Oy:n selvitykset) suomalaisen kaasumarkkinan avaaminen ennen yhteyden Keski-Euroopan vaihtoehtoisiin kaasun hankintalähteisiin mahdollistaman GIPL-putken valmistumista tulee nostamaan kaasun hintaa Suomessa. Kaasun hinnan kohoaminen heikentää merkittävästi kaasun kilpailukykyä ja siten laskee kaasun kulutusta Suomessa entisestään, jolloin kaasun siirron yksikköhinnat nousevat. Lakiesityksessä esitetään Suomen tavoittelevan yhteistä kaasumarkkinaa Baltian maiden kanssa sekä todetaan Baltian maiden etenevän kansallisten kaasumarkkinoiden integroinnissa ja viitataan mm. Baltian maiden pääministereiden joulukuussa 2016 antamaan julistukseen asiasta. On tärkeää huomioida, että antamassaan julistuksessa Baltian maiden pääministerit linjasivat myös yhdeksi tavoitteeksi alueellisten kaasuinfrastruktuurikustannusten sosialisoinnin maiden kesken. Tämän toteutuminen tarkoittaisi miljoonien eurojen ylimääräisten kustannusten valumista myös Baltian markkinoihin integroitujen suomalaisten kaasunkäyttäjien maksettavaksi kohonneina siirtokustannuksina. Kaasun siirtokustannusten nousu heikentää myös kotimaisen biokaasun kilpailukykyä merkittävästi ainakin kaasuverkon alueella.

Suomen Biokaasuyhdistys ry toteaa, että ***ennen lakiesityksen etenemistä tulee huolellisesti tarkastella ja analysoida molempia verkon avaamisvaihtoehtoja (Baltian kaasumarkkinan vs. Euroopan kaasumarkkinan jälkeen) kotimaisen biokaasun tuotannon ja kehityksen näkökulmasta.*** Millaisia riskejä kaasumarkkinan avaamiseen liittyy ja miten niihin niiden mahdollisesti toteutuessa reagoidaan eri skenaariossa. Tulisiko Suomen avata kaasumarkkinat kilpailulle ja luopua direktiivin mahdollistamasta poikkeuksesta vasta kun sekä Balticconnector että Liettuan ja Puolan yhdistävä GIPL-putki ovat valmistuneet? Tällöin Suomesta olisi aito yhteys eurooppalaiseen kaasuinfrastruktuuriin ja suomalaista biokaasua voitaisiin aidosti siirtää Keski-Euroopan markkinoille. Tällöin myöskään kaasun siirtohinta Suomessa ei kohoaisi perusteettomasti.

5. kesäkuuta 2017

Suomen Biokaasuyhdistys ry:n hallitus
www.biokaasuyhdistys.net
info@biokaasuyhdistys.net